Kuidas ChatGPT ja Gemini hommikukohvi kõrvale kolisid: tehisaru muudab märkamatult uudistetarbimist

4 kuud tagasi - 24.06.2026 Autor: AM

Tänaseks on traditsioonilised uudisteportaalid, mis kunagi paberlehed välja vahetasid, silmitsi uue ja veelgi näljasema konkurendiga. Reuters Institute´i värske 2026. aasta uuring "Digital News Report" toob meieni uue reaalsuse: inimesed ei hülga mitte ainult paberit, vaid aina enam ka klassikalisi uudiste veebilehti, eelistades info tarbimiseks tehisintellekti ja sotsiaalmeediat. Kuidas me siia jõudsime ja mida see meie infovälja jaoks tähendab?

Suur ränne: sotsiaalmeediast tehisaruni

Tänavune raport märgib olulist verstaposti. Uuringu autor Amy Ross Arguedas toob välja otsekohese tõe: "Esmakordselt möödusid sotsiaal- ja videovõrgustikud uudisteväljaannetest kui peamisest uudisteallikast ülemaailmlselt."

Kuid see on vaid jäämäe tipp. Järgmine suur laine on juba kohal ja kannab nime AI-juturobot.

Kui traditsiooniline uudisteportaal on justkui rikkalik *buffet*-laud, kuhu toimetajad on paremad palad (ehk artiklid) valmis seadnud, siis tehisintellekt on juba nagu sinu isiklik infokokk. Sa ei pea enam valmis menüüdest valim, lihtsalt ütled, mida sa teada tahad, ja tehisaru, olgu selleks ChatGPT või Google Gemini, valmistab sulle täpselt soovitud ja kergesti seeditava infopala.

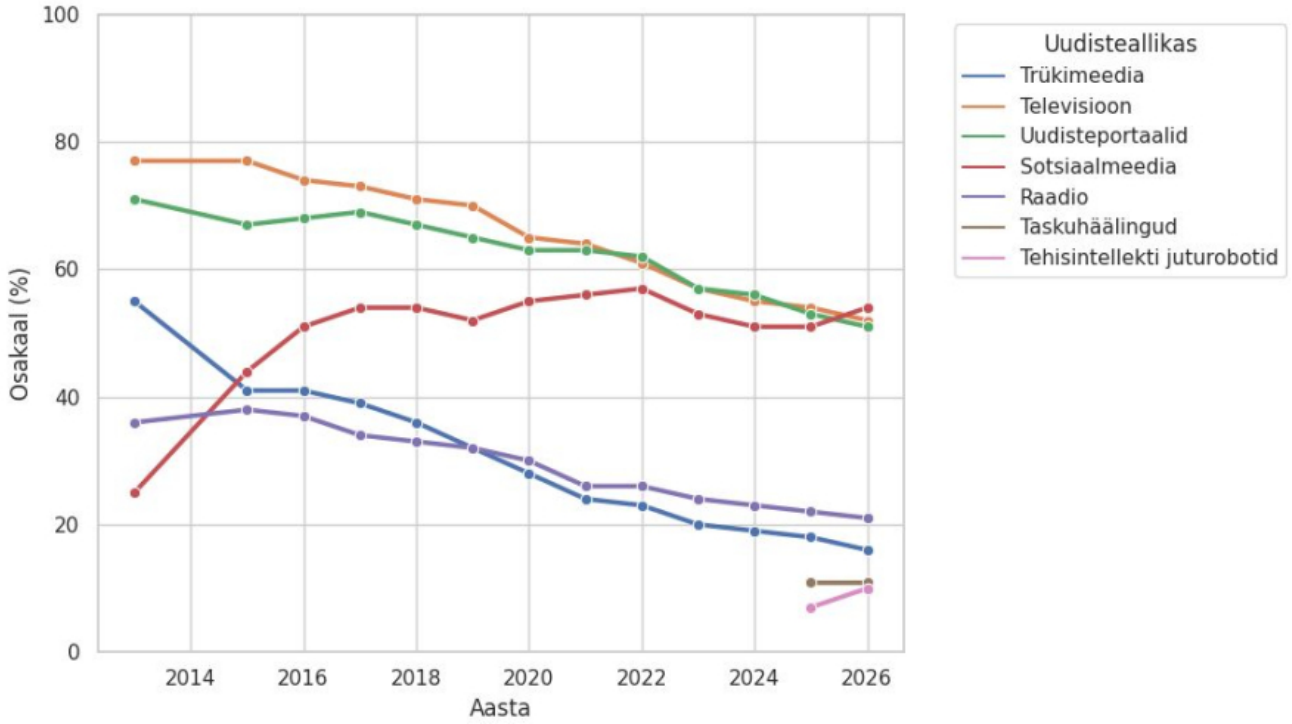
Juba praegu kasutab iga kümnes inimene maailmas kord nädalas uudiste saamiseks iseseisvaid AI-juturoboteid. Eelmisest aastast on see näitaja kasvanud juba kolme protsendipunkti võrra.

Ida-Euroopa uue trendi tuules

Huvitaval kombel ei ole tehisaru võidukäik igal pool ühesugune. Kui USA-s ja Lääne-Euroopas (näiteks Ühendkuningriigis ja Saksamaal) on juturobotite kasutamine uudiste eesmärgil jäänud tagasihoidliku 4–6% juurde, siis kiires kasvufaasis on Aasia, Aafrika, Ladina-Ameerika ning Lõuna- ja Ida-Euroopa.

Ehkki mahukas uuring Eestit eraldi välja ei toonud, joonistub globaalsetest andmetest välja selge muster: riikides, kus inimesed toetuvad info otsimisel juba nagunii rohkem otsingumootoritele ja sotsiaalmeediale, on ka tehisaru omaksvõtt palju kiirem. Arvestades eestlaste kõrget digiteadlikkust ja sotsiaalmeedia lembust, võiks julgelt eeldada, et sarnane vaikne revolutsioon toimub just praegu ka meie nutiseadmetes.

Lõuna-Koreas näiteks kahekordistus juturobotite iganädalane kasutamine aastaga 7 protsendilt 14 protsendini, Hispaanias 4 protsendilt 8 protsendini. Need on märkimisväärsed hüpped, mis näitavad, et varajaste omaksvõtjate (näiteks 18–24-aastaste, kellest kasutab AI-d uudisteks juba 17%) kõrval on tehnoloogiat avastamas ka 25–54-aastased täiskasvanud.

Usaldus – kas isiklik raamatukoguhoidja või suvaline kuulujutt?

Miks usaldavad osad inimesed AI-d uudiste vahendajana ja teised mitte? Uuring paljastab siin põneva psühholoogilise nüansi.

Sotsiaalmeedia on nagu jalutuskäik lärmakal turuplatsil – uudised ja info sajavad sulle sülle tahtmatult, kuni sa kassivideote vahel kerid. Juturoboti kasutamine on aga teadlik ja aktiivne tegevus. Sa pead ise esitama küsimuse või andma käsu. Kuna initsiatiiv on sinu käes, on ka usaldus kordades suurem.

Inimeste seas, kes AI-d uudisteks ei kasuta, on usaldus tehnoloogia vastu madal (vaid 20%). Kuid nende seas, kes tehisaru igapäevaselt uudiste tarbimiseks

rakendavad, usaldab tehisintellekti väljastatud infot suisa 44% inimestest. See tõestab, et hirmud kipuvad hajuma niipea, kui tehnoloogiast saab isiklik, käe-jala järgi harjunud tööriist.

Mida me tehisintellektilt tegelikult küsime?

Inimesed ei kasuta ChatGPT-d lihtsalt selleks, et küsida "mis täna maailmas juhtus?". Uuringu kohaselt on juturobotid muutunud meie isiklikeks meedia-assistentideks, kes aitavad inforägastikus orienteeruda:

- **Süvenemine** (42%): kõige populaarsem kasutusviis on küsida loetud uudise kohta täpsustavaid lisaküsimusi.
- **Viimased uudised** (35%): lihtsalt kiire ülevaate saamine päeva sündmustest (eriti populaarne tehnoloogiast küllastunud riikides nagu Lõuna-Korea ja Taiwan).
- **Lühikokkuvõtted** (34%): pikkade ja lohisevate artiklite lühidalt kokku võtmine.
- **Tõepärasuse hindamine** (33%): tehisaru kasutatakse kui faktikontrolöri, et hinnata, kas allikas on usaldusväärne – seda eriti riikides, kus meediavabadus on olnud piiratud (näiteks Türgis või Ungaris).
- **Lihtsustamine** (30%): keeruliste poliitiliste või majanduslike teemade, näiteks maksureformide või konfliktide tagamaade lahtiseletamine "lihtsas keeles".

Kuigi tehisintellekt pakub lugejatele kiiret ja mugavat infoampsu, esitab see traditsioonilisele ajakirjandusele tõsise väljakutse. Väljaannetel tuleb edaspidi leida see "miski", mida külm algoritm kopeerida ei suuda – olgu selleks süvitsi minev uuriv ajakirjandus, kohaliku elu peen tunnetamine või terav arvamus.

Reutersi Instituudi "Digital News Report 2026" uuringu andmed

Usaldus uudiste vastu üldiselt:	37% (langus 3 protsendipunkti)
Usaldus enda tarbitavate uudiste vastu:	44% (langus 3 protsendipunkti)
Uudiste teadlik vältimine:	42% (muutumatu)
Uudiste saamine otse veebilehtedelt:	51% (langus 2 protsendipunkti)
Mure valeinfo leviku pärast:	62% (kasv 4 protsendipunkti)
Huvi uudiste vastu:	46% (muutumatu)
Veebiuudiste eest maksmine:	17% (langus 1 protsendipunkt)
Uudiste kommenteerimine veebis:	21% (kasv 2 protsendipunkti)

- Uudised

- Lahendused
- Tehisintellekt

Pilt

